

แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด

ณัฐชา เกะลอย¹ และวรวิช วิชาวนิชย์²

วันได้รับบทความ: 2 กันยายน 2564 วันแก้ไข: 18 กันยายน 2564 วันยอมรับเผยแพร่: 20 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมผสาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือข้าราชการตำรวจภูธรจังหวัดตราด จำนวน 218 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการจับฉลาก และเจ้าหน้าที่พิสูจน์หลักฐาน จำนวน 3 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้ ปัญหาและอุปสรรค และ แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านอายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน กับแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จ.ตราด มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังนั้นทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลความรู้ไปจัดระบบการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการสืบค้นข้อมูล และเพื่อให้มีการทำได้เร็วขึ้นทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน และ ควรมีการทบทวนความรู้ ฝึกทักษะเพื่อเพิ่มความชำนาญในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอยู่เสมอ และพยายามเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือหน่วยงานอื่นๆ

คำสำคัญ: ความรู้ การเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ตำรวจภูธรจังหวัดตราด

¹ นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (ผู้ประพันธ์บรรณกิจ)

² คณบดีคณะนิติวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

The Guideline for the Development of Knowledge about the Collection of Evidence in Forensic Science of Provincial Police at Trat Province

Natchaya Koloy¹ & Woratouch Witchuvanit²

Received: September 2, 2021 Revised: September 18, 2021 Accepted: September 20, 2021

Abstract

This research aimed to study the knowledge, the problems and obstacles and the guidelines for the development of knowledge about the collection of evidence in forensic science of provincial police in Trat Province. This was a mixed method research study. The data collection was done using questionnaires and structured interviews. The researchers distributed a questionnaire to 218 police officers selected using random sampling and interviewed three forensic officers chosen using a specific sampling method. The questionnaire was used as a tool for quantitative data and the interview form was used to collect qualitative data. The statistics used in the analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test, One Way ANOVA, Pearson Correlation and analytic induction. The results showed that the level of the knowledge, the problems and obstacles and the guidelines for the development of knowledge about the collection of evidence in forensic science of provincial police in Trat Province as a whole was at a high level. Different age, status and income affected the knowledge, the problems and obstacles and the guidelines for the development of knowledge about the collection of evidence in forensic science of provincial police in Trat Province at the statistically significant .05 level. The knowledge and the influence of problems and obstacles had a statistically significant relationship at the 0.05 level with the guidelines for the development of knowledge about the collection of evidence in forensic science of provincial police in Trat Province. The relevant division should provide the knowledge to organize the forensic evidence collection system into categories to facilitate information search and have a case done faster and to keep up with current events. There should also be a review of knowledge. Practicing skills increases proficiency in inspecting crime scenes as does attending various training courses related to crime scene investigations or other divisions.

Keywords: Knowledge, Evidence in forensic science, Trat Provincial Province

¹ Graduate student in Master of Science (Forensic Science) Faculty of Science, Silpakorn University (Corresponding author)

² Dean of Forensic Science Faculty, Royal Police Cadet Academy

บทนำ (Introduction)

ปัจจุบันประเทศไทยมีคดีอาญาเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและมีแนวโน้ม สูงขึ้นทั้งคดีลักทรัพย์ ปล้นทรัพย์ วางเพลิง ช่มชู้หรือฆาตกรรม ซึ่งจะเห็นได้ว่าคดีอาญาโดยจะเห็นได้ว่าไตรมาสสองปี 2564 คดีอาญารวมมี การรับแจ้ง 106,476 คดี เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2563 ร้อยละ 11.5 เป็นการรับแจ้งคดียาเสพติด 92,354 คดีเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.3 และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 10,848 คดี เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 ดัง รูปภาพที่ 1

ประเภทคดี	2562				2563				2564	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
ชีวิต ร่างกาย และเพศ (คดี)	4,353	4,498	3,989	3,800	3,882	3,592	3,616	3,514	3,832	3,274
%YoY	-2.1	-2.6	-3.5	-15.6	-10.8	-20.1	-9.4	-7.5	-1.3	-8.9
ประทุษร้ายต่อทรัพย์ (คดี)	11,684	10,757	12,341	11,767	11,104	10,380	10,764	11,064	10,997	10,848
%YoY	3.7	-4.5	6.4	1.6	-5.0	-3.5	-12.8	-6.0	-1.0	4.5
ยาเสพติด (คดี)	86,291	94,196	97,520	91,230	91,899	81,522	70,901	67,494	96,802	92,354
%YoY	33.4	22.1	34.0	21.6	6.5	-13.5	-27.3	-26.0	5.3	13.3
อาญารวม (คดี)	102,328	109,451	113,850	106,797	106,885	95,494	85,281	82,072	111,631	106,476
%YoY	27.2	17.6	28.6	17.2	4.5	-12.8	-25.1	-23.2	4.4	11.5

ภาพที่ 1 คดีอาญาประเภทชีวิต ร่างกายและเพศ ประทุษร้ายต่อทรัพย์ ยาเสพติด ปี 2562-2564

ที่มา: ระบบสารสนเทศสถานีตำรวจ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 13 กรกฎาคม 2564)

โดยผู้กระทำความผิดต่างมีวิธีการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนมากขึ้นตามความก้าวหน้าของ วิทยาการและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของ ประชาชน ทั้งนี้เมื่อเกิดคดีอาญาขึ้นเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายจะต้องดำเนินการเพื่อนำตัว ผู้กระทำความผิด ที่แท้จริงมาลงโทษเพื่ออำนวยความยุติธรรมให้แก่สังคม ซึ่งการดำเนินการของ เจ้าหน้าที่ ตำรวจนั้นจะอาศัยพยานบุคคลเป็นหลักในการสืบสวนสอบสวนเพื่อ หาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษตาม กฎหมาย แต่บางครั้งอาจจะได้ตัวผู้ กระทำความผิดที่แท้จริงเพราะพยานบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงคำพูด ได้เสมอ ด้วยเหตุผลดังกล่าวเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงต้องมีการนำความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ เข้ามาประยุกต์ใช้ใน กระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีอาญาเพื่อพิสูจน์หาข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่าง ๆ ด้วยวิธีการทาง นิติวิทยาศาสตร์เพราะพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะสามารถเชื่อมโยงผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษ และช่วยผู้บริสุทธิ์ให้พ้นจากข้อกล่าวหาได้ (กนกพร แสนแก้ว, 2552)

ตำรวจเป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในการให้การพิจารณาคดีเบื้องต้นที่ต้องอาศัยความรู้ความ ชำนาญทางนิติวิทยาศาสตร์และกฎหมาย สามารถให้คำปรึกษาในความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ที่อาจพบเห็น ซึ่ง ในประเทศไทยให้ความสำคัญและสนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจมากขึ้น (โสภา วงศ์สกุลชื่น, 2551) ตำรวจจึงควรมีการประเมินทางกายภาพในการบาดเจ็บของเหยื่อผู้ประสบเหตุเมื่อแรกพบอย่างละเอียด อาทิ เช่น ลักษณะบาดแผล การบวม การคั่งของเลือด รอยถลอก รอยขีด เป็นต้น ซึ่งรอยเหล่านี้อาจบอกได้ถึง เหตุการณ์บาดเจ็บ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญมากสำหรับตำรวจผู้ปฏิบัติงานในการบันทึกสิ่งเหล่านี้ไว้เป็นหลักฐาน (Emoehazy, 2011) ซึ่งตำรวจต้องมีความรู้ในการเก็บและรักษาพยานหลักฐานแต่ละประเภทเช่น หลักฐาน ประเภทเลือด และน้ำลาย เป็นต้น ซึ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ทำให้ตำรวจ

สามารถจัดการกับหลักฐานที่มีผลทางคดีได้อย่างถูกต้องและน่าเชื่อถือต่อการพิจารณาคดีในชั้นศาล จากการศึกษาของ Elizabeth Handerson (2012) พบว่าตำรวจเป็นบุคคลแรก ๆ ที่สัมผัสกับพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ แต่ตำรวจบางส่วนยังขาดความมั่นใจในการจัดการหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ทำให้หลักฐานถูกทำลายไม่สามารถตรวจวิเคราะห์ได้ หรือเกิดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ อาทิ การเกิดรอยนิ้วมือแฝงบนหลักฐานในคดีซึ่งทำให้ควบคุมผู้ต้องหาผิดคนได้ในคดีแบรนดอน เมย์ฟิลด์ คดีก่อการร้ายที่กรุงมาดริดปี 2004 เป็นต้น จึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์

จากข้อมูลสถิติฐานความผิดคดีอาญาของหน่วยงานตำรวจจังหวัดตราด การกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เกิดในอัตราที่สูงในขณะเดียวกันการจับกุมยังคงมีสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับเหตุที่เกิดขึ้น จากการกระทำความผิดอาญาที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ซึ่งการตรวจสถานที่เกิดเหตุอย่างไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการจะเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้กระบวนการสืบสวนสอบสวนคดีเหล่านี้ไม่ประสบผลสำเร็จและไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ การดำเนินคดีอาญากับผู้กระทำความผิดนั้นจะต้องกระทำโดยปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ดังนั้น พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จึงมีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการยุติธรรมเพื่อยืนยันความบริสุทธิ์หาตัวผู้กระทำความผิดและผู้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดีต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับและนิยมใช้กันเป็นสากล ซึ่งพยานหลักฐานเหล่านี้มีความสำคัญต่อการสืบสวนสอบสวนและสามารถนำมาใช้เป็นหลักฐานในการพิจารณาความในชั้นอุทธรณ์และชั้นศาล

ด้วยเหตุผลและความสำคัญดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงแนวทางการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจจังหวัดตราดที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญโดยเฉพาะในการเก็บรักษาพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์และหากทราบถึงปัญหาและอุปสรรคงานทางด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์จะสามารถนำไปแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานและพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพส่งผลให้การพิจารณาความความเป็นไปด้วยความรวดเร็วและยุติธรรม

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจจังหวัดตราด
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคต่อแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจจังหวัดตราด
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจจังหวัดตราด

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Literature Reviews)

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

Hospers (อ้างถึงใน ตรองหทัย ยศประสิทธิ์, 2561) กล่าวว่า ความรู้ (Knowledge) นับเป็นขั้นแรก ของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการจดจำ ซึ่งอาจจะโดยการนึก ได้มองเห็น ได้ยิน หรือได้ฟัง ความรู้นี้เป็นหนึ่งในขั้นตอนของการเรียนรู้โดยประกอบไปด้วยคำจำกัดความหรือความหมายข้อเท็จจริง ทฤษฎี กฎ โครงสร้าง วิธีการแก้ไขปัญหาและมาตรฐาน เป็นต้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นเรื่องของการจำอะไรได้ ระลึกได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อนหรือใช้ความสามารถของสมองมากนัก ด้วยเหตุนี้การจำได้ จึงถือว่าเป็น กระบวนการที่สำคัญในทางจิตวิทยา และซึ่งเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความ เข้าใจ การนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ใช้ความคิดและ ความสามารถทางสมองมากขึ้นเป็นลำดับ ส่วนความเข้าใจ (Comprehension) นั้น Hospers ชี้ให้เห็นว่าเป็น ขั้นตอนต่อมาจากความรู้ โดยเป็นขั้นตอนที่จะต้องใช้ความสามารถของสมองและทักษะในขั้นที่สูงขึ้นจนถึง ระดับของการสื่อความหมาย ซึ่งอาจเป็นไปได้โดยการใช้ปากเปล่า ข้อเขียน ภาษาหรือการใช้สัญลักษณ์โดยมัก เกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับข่าวสารต่าง ๆ แล้ว อาจจะโดยการฟังการเห็นการได้ยิน หรือเขียนแล้วแสดง ออกมาในรูปแบบของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่างๆ เช่น การบรรยายข่าวสารที่ได้ยินมาโดย คำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปเป็นอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมเอาไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดเห็นหรือให้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนก็ได้

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการความรู้ หรือ Knowledge Management เป็นเรื่องค่อนข้าง ใหม่ ซึ่งเกิดขึ้นจากการค้นพบว่าองค์กรต้องสูญเสียความรู้ไปพร้อมๆ กับการที่บุคลากรลาออกหรือเกษียณ อายุ ราชการ อันส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจากแนวคิดที่มุ่งพัฒนาบุคลากรให้มี ความรู้มากแต่เพียงอย่างเดียวจึงเปลี่ยนไป และมีคำถามต่อไปว่าจะทำอย่างไรให้องค์กรได้เรียนรู้ด้วย ดังนั้น การบริหารจัดการความรู้จึงสัมพันธ์กับเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization) เป็นอย่างยิ่ง หาก องค์กรจะพัฒนาตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ก็จำเป็นต้องบริหารจัดการความรู้ภายในองค์กรให้เป็น ระบบเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ได้จริงและต่อเนื่อง หากองค์กรใดมีการจัดการความรู้โดยไม่มีการสร้าง บรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นภายในองค์กร ก็นับเป็นการลงทุนที่สูญเปล่าได้เช่นกัน

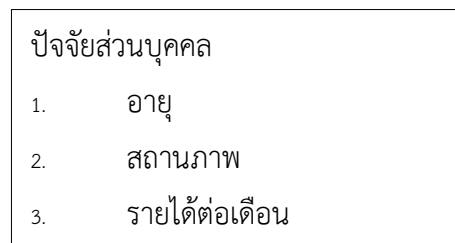
อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการความรู้ มีความซับซ้อนมากกว่าการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกอบรม เพราะเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการต่อภายหลังจากที่บุคลากรมีความรู้ความชำนาญแล้ว องค์กรจะทำ อย่่างไรให้บุคลากรเหล่านั้นยินดีถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้กับผู้อื่น และในขั้นตอนสุดท้าย องค์กรจะต้อง หาเทคนิคการจัดเก็บความรู้เฉพาะไว้กับองค์กรอย่างมีระบบเพื่อที่จะนำออกมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริษัทยักษ์ใหญ่หลายแห่งในสหรัฐอเมริกายังคงแข่งขันกันหาวิธีบริหารจัดการความรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้อยู่ในโลกของการแข่งขันได้

หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับกระบวนการพิจารณาคดีอาญา

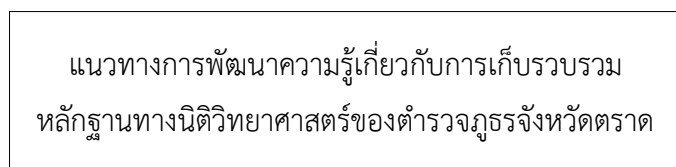
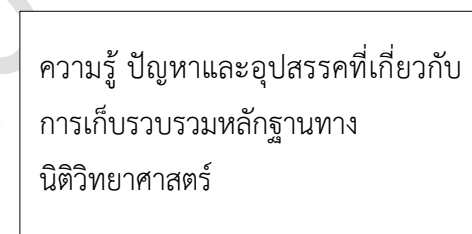
กระบวนการยุติธรรมของประเทศไทยมีการปรับเปลี่ยนจากการเน้นความสำคัญของประจักษ์พยานมาสู่ระบบพิสูจน์การกระทำความผิดโดยการรับฟังพยานหลักฐานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ มีการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ควบคู่กับกระบวนการยุติธรรมซึ่งเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมทางหนึ่ง (Benjakul, 2007) ซึ่งใช้หลักนิติวิทยาศาสตร์ 2 ประเภท (1) นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เช่น วิชาพิสูจน์หลักฐาน รวมถึงการตรวจสถานที่เกิดเหตุและเก็บรวบรวมวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ และ (2) นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นนิติวิทยาศาสตร์ประยุกต์โดยการนำความรู้ทางนิติวิทยาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม โดยขณะเดียวกันนิติวิทยาศาสตร์ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในงานสืบสวนสอบสวนเช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุและการถ่ายรูป การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือฝ่าเท้า การตรวจเอกสาร การตรวจทางฟิสิกส์เช่น ตรวจร่องรอยการเหี่ยวชนรถ การตรวจทางนิติเวช เช่น งานนิติพยาธิ งานนิติวิทยา งานชีวเคมีและการตรวจทางชีววิทยา เช่น ตรวจเส้นผม เลือด อสุจิ และตรวจรหัส พันธุกรรม (DNA) เป็นต้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่องนี้เป็นวิจัยแบบผสม (Mixed Methods) ซึ่งมีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่มียศตั้งแต่ร้อยตำรวจตรี จนถึง พันตำรวจโท สถานีตำรวจภูธรจังหวัดตราด และ มี

ประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี ทั้งหมด 6 อำเภอ รวมประชากรทั้งหมด 479 คน เนื่องจากทราบจำนวน จึงใช้สูตรทราบประชากร ความเชื่อมั่นอย่างน้อยร้อยละ 95 ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ไม่เกินร้อยละ 5 (Yamane, 1973) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) และใช้วิธีการจับฉลาก ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 218 คน และ ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้เลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือ กลุ่มตัวอย่างจากเจ้าหน้าที่พิสุจน์หลักฐาน จังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คนเพื่อ ศึกษาแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด โดยมีระยะเวลาในการศึกษาตั้งแต่ กันยายน 2563 ถึง สิงหาคม 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research Method) ในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม และ แบบสัมภาษณ์ที่พัฒนามาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากโดยคำถามทั้งหมดในแบบสอบถามชุดนี้ใช้คำถามแบบปลายปิดโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับระดับความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับระดับปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด และ ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด

แบบสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่พิสุจน์หลักฐาน จังหวัดตราด ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยคำถามที่มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนจะตอบคำถามเดียวกัน และถามคำถามก่อนหลังเรียงตามลำดับเหมือนกัน ผู้สัมภาษณ์จะต้องอ่านคำถามตามลำดับในแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างมาทำการรวบรวมและทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลอธิบายตัวแปรของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้ คือ

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเชิงพรรณนาสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่ออธิบายข้อมูลข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแสดงค่าร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency) สำหรับระดับความรู้, ระดับปัญหาและอุปสรรค และ แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด ใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน (Standard deviation)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ได้แก่ การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดยใช้การทดสอบค่าการแจกแจงแบบที (t-test) แบบกลุ่มตัวอย่างทั้งสองเป็นอิสระแก่กัน (Independent Sampling) การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficients)

ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย (Results)

ผลการวิจัยแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1) ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด ส่วนใหญ่มีความรู้ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน มีความรู้เข้าใจในวิธีขั้นตอนการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างดี มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ มีความสามารถในการเปรียบเทียบหรือตีความได้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ มีความคิดเห็นในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ สามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ มีความคิดเห็นในระดับมากดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด

ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ท่านมีความรู้เข้าใจในวิธีขั้นตอนการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์อย่างดี	4.61	0.48	มากที่สุด
2. ท่านมีความสามารถในการเปรียบเทียบหรือตีความได้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	4.41	0.60	มาก
3. ท่านสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการ รวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้	4.39	0.62	มาก
4. ท่านสามารถจัดนำเอาความรู้ในเรื่องการรวบรวม หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มารวมกันเข้าเป็นหมวดหมู่ได้	4.33	0.73	มาก
5. ท่านสามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้	4.32	0.76	มาก
รวม	4.41	0.55	มาก

2) ปัญหาและอุปสรรคต่อแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มีจำนวนไม่เพียงพอ มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา คือ ปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงานและขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและภาคประชาชน มีความ

คิดเห็นในระดับมากและลำดับสุดท้าย คือ ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานในพื้นที่อย่างแท้จริง ส่งผลทำให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ของตำรวจภูธร

ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ของตำรวจภูธร	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่มีจำนวนไม่เพียงพอ	4.32	0.80	มากที่สุด
2. เจ้าหน้าที่ตำรวจบางส่วนขาดประสบการณ์การทำงานเนื่องจากมีการโยกย้ายสับเปลี่ยนบ่อยครั้งจึงทำให้ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานในพื้นที่	3.89	1.21	มาก
3. ขาดแคลนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน	3.96	1.04	มาก
4. ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานในพื้นที่อย่างแท้จริงส่งผลทำให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร	3.64	1.48	มาก
5. การบริหารจัดการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่ขาดเอกภาพทำให้เกิดปัญหาหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจนทำให้เกิดปัญหาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุถูกทำลายหรือสูญหายไป	4.09	0.96	มาก
6. ข้องกฎหมายและระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่	4.00	1.19	มาก
7. ข้อกำหนดเรื่องระยะเวลาในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน และการยื่นฟ้องไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ไม่ทันเวลา	4.09	1.01	มาก
8. ปัญหาเรื่องการติดต่อประสานงานและขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและภาคประชาชน	4.30	0.98	มาก
รวม	4.04	1.01	มาก

3) แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จังหวัดตราด พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จังหวัดตราด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า ควรมีการจัดอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่

เพิ่มเติม มีความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมา คือ ควรมีการพัฒนางานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้นำมาศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานต่อไป มีความคิดเห็นในระดับมาก และลำดับสุดท้าย คือ ควรเชิญข้าราชการตำรวจที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติวิทยาศาสตร์หรือการสืบสวนสอบสวนซึ่งเกษียณอายุราชการไปแล้วมาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยาน มีความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์

แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1. ควรมีการจัดอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และ หลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในพื้นที่เพิ่มเติม	4.10	0.95	มาก
2. ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงาน การเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.87	1.30	มาก
3. ส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการสนับสนุนให้มีการจัดรวบรวมฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์	3.82	1.45	มาก
4. ควรเชิญข้าราชการตำรวจที่มีความเชี่ยวชาญด้านนิติ วิทยาศาสตร์ หรือการสืบสวนสอบสวนซึ่งเกษียณอายุราชการ ไปแล้วมาเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และหลักการเก็บวัตถุพยาน	3.61	1.31	มาก
5.ควรมีการพัฒนางานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ได้นำมาศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานต่อไป	3.99	1.33	มาก
รวม	3.87	1.22	มาก

4) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ ปัญหาและอุปสรรคในการทำงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลกับความรู้ ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน จำแนกตาม

อายุ สถานภาพ และรายได้เฉลี่ยต่างกัน มีความเข้าใจทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของปัจจัยส่วนบุคคลกับความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน

	สถานภาพส่วนบุคคล					
	อายุ		สถานภาพ		รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	
	F-test	sig	F-test	sig	t-test	sig
ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร	339.145*	0.000	97.673*	0.000	13.336*	0.000
ปัญหาและอุปสรรคที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร	297.725*	0.000	115.881*	0.000	11.568*	0.000

5) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่า ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ และปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน มีความสัมพันธ์กับแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธร จ.ตราด อยู่ในทิศทางบวกทุกข้ออย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและปานกลาง

6) สรุปแนวทางการพัฒนาความรู้ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของตำรวจภูธรจังหวัดตราด และข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานทางด้านนิติวิทยาศาสตร์พบว่า

1. ความรู้ ต่อแนวทางการพัฒนาความรู้ เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ พบว่า เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน มีความรู้เข้าใจในวิธีขั้นตอนการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี โดยใช้ระบบ FBI 12 เป็นขั้นตอนในการเข้าสถานที่เกิดเหตุ และมีความสามารถในการเปรียบเทียบหรือตีความได้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานในการตรวจพิสูจน์หลักฐานแบ่งประเภทตามวัตถุพยาน 8 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ กลุ่มงานตรวจทางชีววิทยาและดีเอ็นเอ กลุ่มงานตรวจพิสูจน์ กลุ่มงานตรวจพิสูจน์อาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน กลุ่มงานตรวจยาเสพติด กลุ่มงานตรวจเอกสาร กลุ่มงานตรวจทางเคมีและฟิสิกส์ และกลุ่มงานตรวจลายนิ้วมือแฝง และกลุ่มงานตรวจพิสูจน์ทางคอมพิวเตอร์ หรือขั้นตอนการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ได้แก่ 1) ก้นพื้นที่เกิดเหตุด้วย Police ราย 2) ให้มีคนเข้าไปน้อยที่สุด 3) สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อต้องแตะต้องพยานหลักฐาน 4) การเก็บวัตถุพยานประเภทต่าง ๆ แตกต่างกันอย่างใด และ 5) การนำส่งพยานหลักฐานตัวอย่างหมวดหมู่พยานหลักฐาน ได้แก่ รอยเท้า คราบเลือด กระดาษ ร่องรอยขีดข่วนวัตถุ รวมทั้งการ จัดหมวดหมู่ของวัตถุ

พยานตามหลักฐานที่จะทำการวิเคราะห์ เช่น DNA หรือลายนิ้วมือ การนำความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการสืบค้นคดี เจ้าหน้าที่สามารถอธิบายเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ได้ โดยมีการนำความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการสืบค้นคดีเนื่องจากเป็นข้อมูลประเภท Big Data กรณีผู้ต้องหาให้การกระทำความผิดซ้ำ เจ้าหน้าที่สามารถสืบค้นประวัติการทำความผิดได้ โดนนำไปสืบค้นเกี่ยวกับ 1) คดีเดาเส้นทางของคนร้าย 2) คดีเดาพฤติกรรมของคนร้าย 3) ย้อนดูร่องรอยของ เหลือและคนร้าย และ 4) อนุমানการกระทำต่อไปของรูปคดี รวมทั้งการนำความรู้ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการสืบค้นคดีนำไปสืบหาพฤติกรรมของคนร้าย สนับสนุนงานของพนักงานสอบสวนในการตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิด

2. ปัญหา และอุปสรรคต่อแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากการสัมภาษณ์ พบว่า อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ มีจำนวนไม่เพียงพอ และมีสัดส่วนต่อพื้นที่รับผิดชอบไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน หรือกล่าวได้ว่า อัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ที่ภาระหน้าที่ในความรับผิดชอบไม่ค่อยมากเท่าพื้นที่อื่น ทำให้ได้กำลังพลที่มีอยู่กับภาระงาน และขาดเจ้าหน้าที่ที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการทำงานในพื้นที่ อย่างแท้จริง ส่งผลทำให้การทำงานไม่มีความต่อเนื่องและไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การติดต่อประสานงาน และขาดความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐและภาคประชาชน พบว่า การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่หน่วยงานรัฐและประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ควรลดขั้นตอนบางขั้นตอนลงเพื่อความรวดเร็วและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน จัดอบรมความรู้ขั้นตอนต่างๆแก่ประชาชนเพื่อความเข้าใจและความสะดวกรวดเร็ว เมื่อเกิดเหตุ และในปัจจุบันมีการออกไปให้ความรู้กับประชาชนเรื่องการรักษาสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้นทำให้การประสานงานความร่วมมือดีขึ้นกว่าเดิม

การบริหารจัดการของผู้บัญชาการเหตุการณ์ที่ขาดเอกภาพ ทำให้เกิดปัญหาหน่วยงานที่ไม่เกี่ยวข้องเข้าไปในสถานที่เกิดเหตุจนทำให้เกิดปัญหาวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุถูกทำลายหรือสูญหาย เนื่องจากการบริหารจัดการการควบคุมผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในสถานที่เกิดเหตุยังไม่มีระเบียบปฏิบัติหรือกฎหมายที่รองรับชัดเจนอีกครั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้เป็นผู้เผชิญเหตุคนแรก การบริหารจัดการ 1) ไม่มีการกั้น Police LINE ให้ชัดเจน 2) ไม่มีการป้อนนักข่าวและชาวบ้านไม่มีการเตรียมแผนรับมือ 3) อาจจะมีเหตุการณ์ที่คนร้ายกลับมาเพื่อทำลายพยานหลักฐานเพื่อเปลี่ยนรูปคดี และเมื่อทำการตรวจสอบสถานที่ เกิดเหตุเบื้องต้นแล้วเราจะทำการประเมินวัตถุพยานว่าสูญหายหรือถูกทำลายได้ง่ายหรือไม่หากถูกทำลายได้ง่ายเราจะทำการเก็บวัตถุพยานนั้นก่อนและมีการป้องกันสถานที่เกิดเหตุอยู่แล้วจึงไม่เกิดการทำลายวัตถุพยานก่อนการเข้าตรวจของพิสูจน์หลักฐานในการตรวจเหตุไม่สามารถทำงานเพียงหน่วยเดียวได้ต้องต้องอาศัย พนักงานสอบสวน กู้ภัย แพทย์ พยาบาล ชอกรกฎหมายและระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ เนื่องจากระบบงานยุติธรรมไม่ได้ให้อำนาจหน้าที่และหรือมีข้อกฎหมายที่ระบุไว้ชัดเจนในการนำวัตถุพยานทางนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในการประกอบการสืบสวนสอบสวนคดีมีหลักฐานแต่ละชนิดใช้เวลาเดินทางจากที่เกิดเหตุนานเกินไปเพราะกฎหมายบางข้อไม่เอื้ออำนวยด้านเวลาจัดส่งเพื่อพิสูจน์ทราบ และมีข้อกฎหมายในการปฏิบัติงานการรักษา chain of custody ค่อนข้างรัดกุมทำให้

การปฏิบัติงานเป็นไปตามลำดับขั้นตอน ขั้นตอนและระยะเวลาในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานและการยื่นฟ้องไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงานจริงส่งผลทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่ไม่ทันเวลา เพราะมีการกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการรวบรวมและส่งวัตถุพยานหลักฐานเพื่อตรวจพิสูจน์และมีระยะเวลาในการตรวจพิสูจน์ออกรายงานผลการตรวจพิสูจน์หากนำส่งตรวจพิสูจน์รวดเร็วการแจ้งผลตรวจพิสูจน์กลับไปยังไม่ก่อให้เกิดการล่าช้าได้ บางคดีเวลาฟ้องฝากขังน้อยเกินไป บางคดีการทำงานที่สอดคล้องกันค่อนข้างน้อยจึงทำให้ล่าช้า และระยะเวลาในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานจนถึงขั้นตอนการออกรายงานเพื่อสนับสนุนการทำงานของพนักงานสอบสวนมีข้อระเบียบในการปฏิบัติและระยะเวลาดำเนินการเพื่อลดปัญหาเรื่องการปฏิบัติหน้าที่ไม่ทันเวลา

3. แนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากการสัมภาษณ์พบว่า ควรมีการจัดอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพิ่มเติม พบว่า มีการจัดอบรมให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรพื้นฐานและฝึกเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด โดยก่อนเข้าปฏิบัติงานหัวหน้าชุดผู้ควบคุมการปฏิบัติได้ชี้แจงและอธิบายรายละเอียดก่อนเข้าปฏิบัติงานแบ่งหน้าที่ผู้รับผิดชอบ มีการจัดอบรมให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตำรวจข้อ และจัดฝึกอบรมเป็นระยะ ๆ และก่อนการปฏิบัติงานจริงทางหน่วยงานมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการออกตรวจสถานที่เกิดเหตุ การเก็บรวบรวมวัตถุพยานต่างๆก่อนโดยแบ่งเป็นหลักสูตรเบื้องต้นและหลักสูตรเฉพาะ และมีการฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริงและทบทวนความรู้เพื่อให้เกิดการพัฒนารองรับสถานการณ์ปัจจุบันที่ใช้เทคโนโลยีในชีวิตประจำวันเพิ่มมากขึ้น จัดทำคู่มือและเผยแพร่แก่บุคลากรในหน่วยงาน จัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และ แสดงสิ่งที่ถูกต้องให้ดูเมื่อออกทำงาน และมีการจัดการอบรมการประชุมร่วมกับหน่วยงานอื่นๆเช่น ป.ป.ส EOD และอื่น ๆ เพื่อนำเทคนิคข้อปฏิบัติมาปรับใช้ในการตรวจสถานที่เกิดเหตุและวัตถุพยาน

ควรมีการพัฒนางานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้นำมาศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานต่อไป พบว่า มีการสำรวจเจ้าหน้าที่ผู้ต้องการทำวิจัยหรือโครงการทั้งในส่วนภายในองค์กรและการร่วมมือตามข้อตกลง MOU กับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในแต่ละปีและมีผู้ที่ทำวิจัยโครงการที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์และต่อยอดเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติงานต่อไป และการเก็บพยานหลักฐานที่ถูกต้องตามหลักนิติวิทยาศาสตร์และการทำงานส่วนหน้า และให้กำลังพลตระหนักถึงความสำคัญของวิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์ มีการส่งไปอบรมเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ๆรวมถึงการให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นเพื่อต่อยอดทางความรู้ และ ควรมีการส่งเจ้าหน้าที่ไปอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ พบว่า เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานต้องเข้ารับการอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานและเข้ารับการอบรมหลักสูตรการปฏิบัติงานตามประเภทกลุ่มงานต่างๆ 8 สาขา ส่วนบางที่มีแต่ไม่ทั้งหมดครบทุกหน่วยงานควรมีครบทุกหน่วยและควรมีการจัดการอบรมภายในเรื่องเทคนิคการตรวจพิสูจน์มาตรฐานการปฏิบัติงานอยู่เสมอรวมถึงการอบรมหน่วยงานภายนอก เช่น ป.ป.ส. ผู้นำชุมชนประชาชน

ควรมีการส่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไปศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการสนับสนุนให้มีการจัดรวบรวมฐานความรู้ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะงานการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ และเมื่อมีการไปอบรมหรือศึกษาดูงานแล้ว การนำความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุไปใช้พบว่า ในการเข้าสถานที่เกิดเหตุการรวบรวมเก็บวัตถุพยานใช้มาตรฐาน FBI 12 ขั้นตอนเป็นมาตรฐานปฏิบัติเดียวกัน นำไปใช้ในงาน/การข่าว/สืบสวน/สอบสวน/ปราบปราม และมีการนำมาปรับใช้งานจริงกับวัตถุพยานที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุซึ่งช่วยให้หลักฐานที่ได้มามีคุณภาพครอบคลุมมากกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ (Recommendations)

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ จากแบบสอบถาม พบว่ามีความรู้ในวิธีขั้นการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นอย่างดี และจากการสัมภาษณ์ พบว่า มีการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเป็นไปตามหลักการของ FBI มีการใช้ความสามารถเปรียบเทียบหรือตีความได้ และนำเอาความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในการรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ ดังนั้น ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำข้อมูลความรู้ไปจัดระบบการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกในการสืบค้นข้อมูล และเพื่อให้มีการทำคดีได้เร็วขึ้นทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

2. เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรมีการทบทวนความรู้ ฝึกทักษะเพื่อเพิ่มพูนชำนาญในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุอยู่เสมอ และพยายามเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ หรือหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งควรจัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายระเบียบปฏิบัติ และวิทยาการความก้าวหน้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของสถานีตำรวจภูธรในแต่ละจังหวัด เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ต่อไป

2. ควรมีการศึกษาองค์ความรู้ด้านนิติวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ เพิ่มเติม เช่น นโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบด้านต่าง ๆ ร่วมด้วย เพื่อนำมาพัฒนาด้านการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้มีการพัฒนาข้อมูลครบถ้วนทุกส่วน

สรุป (Conclusion)

ปัญหา และอุปสรรคต่อแนวทางการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เนื่องจากอัตรากำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ มีจำนวนไม่เพียงพอ และมีสัดส่วนต่อพื้นที่รับผิดชอบไม่เพียงพอในการปฏิบัติงาน การประชาสัมพันธ์และให้ความรู้แก่หน่วยงานรัฐและประชาชนยังไม่ครอบคลุมทั่วถึง ข้อกฎหมายและระเบียบขั้นตอนในการปฏิบัติงานที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานของ

เจ้าหน้าที่ในการนำหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมความรู้ทางด้านนิติวิทยาศาสตร์และหลักการเก็บวัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพิ่มเติม และ ควรมีการพัฒนางานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานด้านนิติวิทยาศาสตร์เพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ได้นำมาศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาศักยภาพในการทำงานต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กนกพร แสนแก้ว.(2562). การพัฒนางานด้านการตรวจสถานที่เกิดเหตุของสถานีตำรวจในเขตพื้นที่ตำรวจภูธรภาค 8. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ตรองหทัย ยศประสิทธิ์.(2561).ความรู้และความคิดเห็นในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ของพนักงานสอบสวน กองบังคับการตำรวจนครบาล 8. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- โสภา วงศ์สกุลชื่น. (2551). อนาคตภาพของบทบาทพยาบาลนิติเวช.กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- Benjakul, S. (2007). Forensic Evidence and Justice Process. *Journal of Justice Review* (September 2007): 64-67. The Electronic library of Court of Justice.
- Emoehazy, W. (2011). *Hanging injuries and strangulation*. Medscape Reference. Retrieved from <http://emedicine.medscape.com/article/826704>
- Handerson, E. (2012). Caring for the forensic population: recognizing the educational needs of emergency department nurses and physicians. *The Journal of Forensic Nursing*, 8(4), 170-177.
- Hospers, J. (1967). *An Introduction to Philosophical Analysis*. 2nd ed. Prentice-Hall, New-Jersey
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York.